

Załącznik nr 1 Uchwały nr.....

Rady Powiatu Trzebnickiego w Trzebnicy

z dnia

**Powiatowy Program Rozwoju Pieczy
Zastępczej w Powiecie Trzebnickim na
lata 2024 – 2026**

SPIS TREŚCI:

I.	Wstęp.	3
II.	Podstawa Prawna.	4
III.	Zadania Samorządów Terytorialnych w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz posiadane zasoby instytucjonalne.	4
IV.	Diagnoza pieczy zastępczej w Powiecie Trzebnickim	10
V.	Cele Programu.	13
VI.	Harmonogram zadań oraz realizatorzy Programu w Powiecie Trzebnickim	16
VII.	Rezultaty Programu	19
VIII.	Źródła finansowania.	19
XI.	Sposób monitorowania Programu.	20
X.	Wnioski końcowe.	20

I. WSTĘP

Zgodnie z art. 180, pkt 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2023.poz 1426) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja trzyletniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej, zawierającego między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Podstawowym środowiskiem funkcjonowania i zarazem najważniejszym dla rozwoju każdego dziecka jest rodzina. Przed rodziną stoją obowiązki zaspokajania potrzeb swoich członków a szczególnie dzieci, dbanie o ich rozwój osobowy, przygotowanie do życia społecznego. W rodzinie zaspokajana jest potrzeba więzi i przynależności, potrzeba bezpieczeństwa i kształtowania poczucia wartości. Oddziaływanie rodziny jest jej funkcją opiekuńczo-wychowawczą i zależy od wielu czynników. Rodzicielstwo postrzegane jest, jako swoisty układ faktycznych zależności między rodzicami i dziećmi, charakteryzujący sferę emocjonalną. To układ oparty na stosunkach miłości, życzliwości, przyjaźni, a motywatorem jego istnienia jest zaspokajanie potrzeb rozwojowych dzieci. To jak rodzina radzi sobie z istniejącymi problemami ma wpływ nie tylko, na poziom jej życia materialnego, ale też przede wszystkim na jej jakość życia i prawidłowe funkcjonowanie. W przypadku, gdy rodzina nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać swoich problemów i prawidłowo funkcjonować konieczna jest zewnętrzna ingerencja powołanych do tego instytucji, osób, których zadaniem będzie rozwiązanie problemu w sposób kompleksowy i spowodowanie, że przywrócone zostaną normy i reguły usprawniające prawidłowe działanie rodziny. Wszelkie zaplanowane profesjonalne działania powinny być skierowane na wszechstronną pomoc rodzinie, która znalazła się w sytuacji kryzysowej i powinny być realizowane, zgodnie z zasadą subsydiarności, do czasu rozwiązania problemu.

Problematyka pieczy zastępczej obejmuje wszystkie kierunki działań zmierzające do zabezpieczenia potrzeb dziecka. W każdej społeczności lokalnej powinien funkcjonować system wspierania rodziny i rozwoju profesjonalnej pieczy zastępczej. Pomoc dla rodziny powinna być rozsądna i wielozakresowa: edukacyjna, zdrowotna, psychologiczna, materialna, lokalowa, prawna itp. W sytuacji konieczności zabrania dziecka z niewydolnej rodziny naturalnej nadrzędnym celem staje się zapewnienie dziecku stabilnego zastępczego środowiska wychowawczego.

Pieczą zastępczą obejmuje zbiór instytucji prawnych przygotowanych do sprawowania

opieki nad dzieckiem. Powiat jako organizator pieczy zastępczej zajmuje się umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej do czasu powrotu do rodziny naturalnej, tworzeniem i rozwojem pieczy zastępczej, poradnictwem i wsparciem specjalistycznym pieczy zastępczej z terenu powiatu. Na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tworzy się Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej, który zawiera działania mające na celu:

1. Rozwój systemu pieczy zastępczej w Powiecie Trzebnickim z naciskiem na rodzinne formy pieczy.
2. Wspieranie usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
3. Inicjowanie współpracy z lokalnymi instytucjami publicznymi w celu umożliwienia powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Powiat Trzebnicki realizuje obowiązujące zadanie zabezpieczając dobro dziecka w postaci pieczy zastępczej w formach rodzinnej i instytucjonalnej.

Do głównych form rodzinnej pieczy zastępczej należą:

- rodzina zastępcza: spokrewniona, niezawodowa i zawodowa, w tym pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.
- rodzinny dom dziecka,
- instytucjonalna piecza zastępcza w formie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

II. PODSTAWA PRAWNA

1. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej jest dokumentem powstałym na podstawie art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz.1426),
2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Trzebnickiego na lata 2023-2031 Uchwała Rady Powiatu nr LXVII//409/2023 z dnia 16 maja 2023r.
3. Zarządzenie nr 52/11 z dnia 3 października 2011 r. Starosty Trzebnickiego – wyznaczenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Trzebnickim.

III. ZADANIA SAMORZĄDÓW TERYTORIALNYCH W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ POSIADANE ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Zadania w zakresie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są realizowane przez samorząd gminny, powiatowy i wojewódzki. Samorządy lokalne i wojewódzki powinny

prowadzić ścisłą współpracę w zakresie wsparcia rodzin i rozwoju pieczy zastępczej.

Do zadań własnych samorządu województwa należy:

- 1) prowadzenie interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych i regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych;
- 2) opracowywanie programów dotyczących wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, będących integralną częścią strategii rozwoju województwa;
- 3) promowanie nowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 3a) szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr jednostek organizacyjnych samorządu gminnego i powiatowego;
- 4) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez samorząd województwa należy organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjnych oraz realizacja zadań wynikających z rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi.

Do zadań własnych gminy określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;

- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kładzie duży nacisk na wspieranie rodziny naturalnej, dysfunkcyjnej w taki sposób aby zapobiec konieczności umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

Powiat Trzebnicki swoim obszarem obejmuje sześć gmin: Trzebnica, Oborniki Śląskie, Prusice, Żmigród, Wisznia Mała, Zawonia. W celu wykonania zadań ustawowych realizowana jest stała współpraca gminnych i powiatowych jednostek pomocy społecznej. Każde dziecko trafiające do systemu pieczy zastępczej jest związane z gminą, z której zostało zabrane przed umieszczeniem w pieczy, przez okres pobytu w pieczy aż do usamodzielnienia. Gminy są zobowiązane do partycypowania w kosztach związanych z utrzymaniem dzieci w pieczy zastępczej.

Do zadań własnych powiatu określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo - wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo - wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego;

- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa;
- 8) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo – wychowawczych;
- 9) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 10) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 11) prowadzenie rejestru danych dot. rodzin zastępczych i kandydatów na rodziny zastępcze.
- 12) kompletowanie, we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej, dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 13) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo - wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu;
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo - wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne;
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego;
- 14) sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie.
- 15) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, dotyczącej zaległości rodziców biologicznych wynikającej z nieponoszenia kosztów za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Powiat realizuje również zadania zlecone z zakresu administracji rządowej określone w art. 181 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu trzebnickiego na podstawie Zarządzenia Starosty Trzebnickiego nr 52/11 z dnia 3 października 2011 r. jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy (PCPR).

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy m.in:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
 - a) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
- 4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- 7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 10) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 12) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia

funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę;

- 13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz zbadanie sytuacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
 - a) zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
- 15) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- 16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

PCPR współpracuje z Centrum Opiekuńczo-Wychowawczym w Obornikach Śląskich, który prowadzi dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego: Dom dla Dzieci nr 1 oraz Dom dla Dzieci nr 2 z którym razem tworzą instytucjonalny zasób zajmujący się pieczę zastępczą.

Tab. 1 Jednostki organizacyjne Powiatu Trzebnickiego zajmujące się pieczę zastępczą.

1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ul. Kościuszki 10, Trzebnica tel.71 387-05-96 – pełniące funkcję Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej.	Realizacja zadań Powiatu wynikająca z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2.	Centrum Opiekuńczo – Wychowawcze w Obornikach Śl. ul. Parkowa 6, Oborniki Śląskie tel. 71/310-22-24	Placówka opiekuńczo- wychowawcza typu socjalizacyjnego.
	Dom dla Dzieci nr 1	Placówka opiekuńczo-

	Ul. Jagiełły 16, 55-140 Oborniki Śl.	wychowawcza typu socjalizacyjnego.
	Dom dla Dzieci nr 2 Kuraszków ul. Turystyczna 2 55-140 Oborniki Śl.	Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego.

PCPR realizując zadania z zakresu pieczy zastępczej współpracuje również z innymi powiatami, aktywnie współdziała z instytucjami i organizacjami w zakresie wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej. Partnerami działań w tym zakresie są:

- ośrodki pomocy społecznej,
- Sąd Rejonowy w Pruszkowie, III Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Ośrodek Adopcyjny
- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- placówki oświatowe,
- Policja,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Wydział Polityki Społecznej Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim,
- służba zdrowia,
- organizacje pozarządowe,
- przedsiębiorcy
- media.

Współpraca z wyżej wymienionymi podmiotami ma na celu podniesienie jakości pracy na rzecz dziecka i rodziny. Jest ukierunkowana na rozwiązywanie problemów i potrzeb zarówno w perspektywie krótko, jak i długoterminowej. Nadal konieczne jest zacieśnienie współpracy i wypracowania standardów skutecznej pomocy dzieciom i rodzinom by powstał spójny system wsparcia oraz zintegrowanych działań przy wykorzystaniu kompetencji wszystkich służb.

IV. Diagnoza pieczy zastępczej w Powiecie Trzebnickim

Dane liczbowe dotyczące pieczy zastępczej i zadań powiatu w tym obszarze prezentują

kolejne tabele, opracowane na podstawie prowadzonej przez PCPR w Trzebnicy sprawozdawczości. Z danych tych wynika, że w latach 2021-2023 rosła liczba rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w różnych formach rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Tabela nr 2: Liczba rodzin zastępczych w latach 2021-2023 (stan na koniec roku)

Rodzaj rodziny zastępczej	Liczba rodzin w roku		
	2021	2022	2023
rodziny spokrewnione	63	69	70
rodziny niezawodowych	24	25	35
rodziny zawodowe	6	6	6
Razem	93	100	111

Tabela nr 3 : Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Trzebnickiego w latach 2021-2023 (stan na koniec roku)

Rodzaj rodziny zastępczej	Liczba dzieci w roku		
	2021	2022	2023
rodziny spokrewnione	84	93	93
rodziny niezawodowych	32	34	55
rodziny zawodowe	23	25	22
Razem	139	152	170

Tabela nr 4 : Liczba dzieci nowo przyjętych do rodzin zastępczych na terenie Powiatu z podziałem na rodzinne formy pieczy w latach 2021-2023 (stan na koniec roku)

Formy rodzinnej pieczy	Liczba dzieci przyjętych w		
	2021	2022	2023
rodziny spokrewnione	5	5	10
rodziny niezawodowych	5	8	18
rodziny zawodowe	2	6	6
Razem	12	19	34

Tabela nr 5: Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023 (stan na koniec roku)

Forma pieczy	Liczba dzieci
--------------	---------------

	2021	2022	2023
Na terenie Powiatu Trzebnickiego	30	30	28
Poza terenem Powiatu Trzebnickiego	5	3	1
Razem	35	33	29

Tabela nr 6. Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej poza Powiatem Trzebnickim w latach 2021-2023 (stan na koniec roku)

Forma pieczy	Liczba dzieci		
	2021	2022	2023
Rodziny zastępcze	13	20	19
Rodzinny Dom Dziecka	5	2	1
Razem	18	22	20

Tabela nr 7: Wydatki na świadczenia wypłacone na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Trzebnickiego w latach 2021-2023.

Forma pomocy	Wydatki w zł		
	2021	2022	2023
Świadczenie na kontynuację nauki	60 760	37478	40 980
Pomoc na zagospodarowanie i usamodzielnienie	48 623	7839	41 517
Pomoc na utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych	1 492 637	1 598 691	2 028 509
Łącznie	1 602 020	1 644 008	2 111 006

Utrzymującą się w latach 2021-2023 tendencja wzrostowa liczby dzieci umieszczonych w systemie pieczy zastępczej generuje zwiększenie kosztów zarówno po stronie powiatu, jak i poszczególnych gmin na pieczę zastępczą. Mimo dokonywanych zgłoszeń do Ośrodka Adopcyjnego dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, przysposobienia zdążają się rzadko. Również powrót dzieci do rodzin biologicznych, z których zostały odebrane należy do sporadycznych zdarzeń. Na przestrzeni ostatnich lat jedynie w roku 2023 stosunkowo dużo dzieci powróciło do rodziców biologicznych gdyż aż 10 dzieci (w 2022 było ich tylko 3, natomiast w 2021 – 2 dzieci powróciło do rodziców biologicznych) Sytuacja ta rodzi potrzebę wszechstronnego i ścisłego współdziałania służb pracujących z rodziną, aby zwiększyć skuteczność działań oraz zapewnić systematyczny rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.

V. Cele programu

Cele programu są zgodne z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 - 2031 i są dostosowane do potrzeb Powiatu Trzebnickiego. Wyznaczają one kierunki działań zgodnie z rozwojem systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, w tym zmniejszenie zjawiska sieroctwa społecznego oraz zwiększenia stabilizacji życiowej dzieci, które utraciły biologiczne rodziny.

1.Cel główny : Rozwój systemu pieczy zastępczej w Powiecie Trzebnickim

Każde dziecko powinno mieć możliwość do życia i rozwoju we własnym środowisku rodzinnym. Jest to najbardziej pożądaný model społeczny przynoszący korzyść zarówno dla dzieci, rodzin jak i szeroko pojętego społeczeństwa. Niestety we współczesnym świecie coraz częściej występują sytuacje, kiedy rodzina naturalna z różnych przyczyn nie jest zdolna do wykonywania swoich obowiązków i funkcji. Dzieciom w takiej sytuacji należy zapewnić opiekę zastępczą, w zależności od możliwości jest to piecza zastępcza w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Mając na uwadze fakt, iż rodzina zastępcza ma charakter przejściowy powinna być traktowana jako miejsce, które tymczasowo zastępuje rodzinę naturalną do czasu uregulowania sytuacji dziecka i jego powrotu do rodziny, ewentualnie uregulowania sytuacji prawnej i umieszczenia w rodzinie adopcyjnej. Przyjęte rozwiązania w ramach realizacji tego celu kładą nacisk na rozwijanie rodzinnych form pieczy zastępczej, wspieranie rodzin pełniących trudną rolę rodzica zastępczego oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, a także pozyskiwanie nowych kandydatów na rodziny zastępcze. Z uwagi na fakt, iż z różnych względów nie wszystkie dzieci mogą być umieszczone w rodzinnych formach pieczy należy zachować istniejący w Powiecie system pieczy instytucjonalnej, który powinien podlegać rozwojowi i właściwym przekształceniom w zależności od potrzeb i wymogów ustawy regulującej funkcjonowanie pieczy zastępczej w Polsce.

Przedmiotowy cel realizowany będzie za pośrednictwem kierunków działań, takich jak promowanie rodzicielstwa zastępczego i pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze oraz kandydatów, którzy podejmą się prowadzenia rodzinnych domów dziecka poprzez:

- inicjowanie kampanii promujących rodzicielstwo zastępcze w Powiecie (konkursy, ogłoszenia rekrutacyjne itd.),
- kształtowanie warunków do rozwoju rodzinnych form pieczy,
- wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu ich funkcji, w tym także szkolenia i grupy wsparcia,

- pomoc specjalistyczna dla rodzin zastępczych w przewyżnianiu problemów opiekuńczo-wychowawczych;
- podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej, w tym rozwój poradnictwa specjalistycznego w tym psychologicznego, pedagogicznego i prawnego.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba przeprowadzanych kampanii
- ilość utworzonych grup wsparcia dla rodzin zastępczych
- ilość udzielonych porad specjalistycznych: psychologicznych, pedagogicznych i prawnych
-

Realizacja celu jakim jest rozwój pieczy zastępczej w powiecie trzebnickim ma wpływ na limit zawodowych rodzinnych zastępczych, który powinien być ujęty w niniejszym Programie. Przyjmuje się, że limit ten w latach 2021-2023 będzie wzrastał, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 8: Limit zawodowych rodzin zastępczych na lata 2024-2026 r.

Rok 2024	
Rodziny zawodowe	6
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	2
Rodzinny Dom Dziecka	1
Rok 2025	
Rodziny zawodowe	7
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	2
Rodzinny Dom Dziecka	1
Rok 2026	
Rodziny zawodowe	7
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	2
Rodzinny Dom Dziecka	2

--	--

2. Cel główny: Wsparcie usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Osobą usamodzielniającą się nazywamy wychowanka, który opuszcza pieczę zastępczą: instytucjonalną lub rodzinną. Wychowankowie pochodzą z rodzin niewydolnych wychowawczych lub są sierotami, w związku z tym rzadko mogą liczyć na wsparcie ze strony swoich rodzin biologicznych. Bardzo ważnym zadaniem powiatu jest wspieranie młodych osób, które opuszczają pieczę zastępczą w zakresie procesu usamodzielnienia poprzez m.in. pomoc w uzyskaniu wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, a także pomoc w formie poradnictwa specjalistycznego. Ponadto istotnym elementem wsparcia jest dodatkowa pomoc w formie realizacji różnych programów mających na celu podnoszenie kompetencji psycho – społecznych i zawodowych wychowanków, które umożliwiają wsparcie finansowe i rzeczowe oraz podejmowanie działań mających na celu aktywizowanie wychowanka.

Poniższe kierunki działań będą służyły realizacji tego celu :

- a) wspieranie w opracowaniu i realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia;
- b) wspieranie pełnoletnich wychowanków przebywających w pieczy zastępczej w ich procesie usamodzielnienia w tym organizacja szkoleń, kursów dla usamodzielniających się wychowanków w ramach pozyskiwanych środków zewnętrznych
- c) współpraca lokalnych służb na rzecz usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej;
- d) realizacja dodatkowych projektów mających na celu wsparcie finansowe i rzeczowe oraz podejmowanie działań mających na celu aktywizowanie wychowanka;
- e) zapewnienie mieszkań lub miejsc w mieszkaniu chronionym dla wychowanków opuszczających domy dziecka, rodziny zastępcze.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba zrealizowanych programów usamodzielnień,
- ilość zrealizowanych projektów na rzecz wychowanków pieczy zastępczej,
- liczba umieszczonych dzieci w mieszkaniach chronionych,
- liczba zorganizowanych szkoleń i kursów.

3. Cel główny : Współpraca z lokalnymi instytucjami publicznymi wspierającymi rodziny w celu umożliwienie powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Pobyt w pieczy zastępczej powinien mieć charakter przejściowy, do czasu powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub do adopcji. Podstawowym zadaniem do realizowania tego celu jest współpraca z gminami w celu podejmowania wspólnych działań niezbędnych do uregulowania sytuacji życiowej rodziny i umożliwienie powrotu dziecka. Rodziny, których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej wymagają długoterminowego, systematycznego i specjalistycznego wsparcia w pełnieniu ról rodzicielskich.

Poniższe kierunki działań będą służyły realizacji tego celu :

- a) współpraca z jednostkami organizacyjnymi szczebla gminnego, w szczególności z asystentami rodziny, którzy są najbliższą rodziną, znają jej specyfikę i mogą podejmować najskuteczniejsze działania na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.
- b) dokonywanie z jednostkami organizacyjnymi szczebla gminnego oceny sytuacji dziecka, co do zasadności dalszego pobytu w pieczy,
- c) tworzenie warunków do zapewnienia dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej kontaktów z rodzicami biologicznymi.

Wskaźniki realizacji celu;

- ilość dokonanych ocen wspólnie z gminami dotyczących zasadności pobytu dziecka w pieczy
- ilość spotkań z asystentami rodzin.

VI. Harmonogram realizacji priorytetowych zadań oraz realizatorzy Programu w Powiecie Trzebnickim

Cele i zadania Programu będą realizowane w latach 2021-2023 w ramach współpracy z różnymi instytucjami działającymi w obszarze wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.

Tabela: Harmonogram Programu i jego realizatorzy

1. Cel główny: Rozwój systemu pieczy zastępczej w Powiecie Trzebnickim		

Cele do realizacji	Zadania	Realizatorzy
1.1.Promocja rodzicielstwa zastępczego i pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka .	1. Kampania promująca rodzicielstwo zastępcze na terenie powiatu trzebnickiego na stronie internetowej oraz portalach społecznościowych w postaci krótkich filmów, wywiadów i artykułów. 2.Organizowania konkursów plastycznych uwrażliwiających na tematykę pieczy zastępczej oraz publikowanie artykułów w lokalnej prasie, 3.Organizowanie szkoleń i innych form wsparcia dla kandydatów na rodziców zastępczych, 4.Włączenie lokalnych instytucji działających na rzecz rodziny, szkoły, Kościoła i związków wyznaniowych do współpracy w celu pozyskiwania kandydatów do sprawowania zastępczych form opieki.	PCPR, GOPS, szkoły, Kościół Katolicki, związki wyznaniowe.
1.2 Zabezpieczenie dzieci pozbawionych opieki rodziców.	-Zabezpieczenie miejsc w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. -Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej.	PCPR, Sąd, placówki opiekuńczo-wychowawcze
1.3 Wspieranie rodzin zastępczych poprzez wzmacnianie kompetencji, odpowiedzialności i umiejętności wychowawczych	- Zapewnienie rodzinom zastępczym bezpłatnej specjalistycznej pomocy i poradnictwa, - Utworzenie grupy wsparcia dla osób tworzących rodzinną pieczę zastępczą, - Wspieranie w uzyskaniu pomocy materialnej i instytucjonalnej, - Rozwój pracy zespołowej i międzyinstytucjonalnej na rzecz dziecka i rodziny (koordynator rodziny, asystent rodziny, GOPS, PCPR, ngo).	PCPR, GOPS, organizacje pozarządowe.

2.1 Wsparcie w opracowaniu i realizacji programów usamodzielnienia	- Pomoc w tworzeniu indywidualnych programów usamodzielnienia - Pomoc w realizowaniu we współpracy z innymi instytucjami lokalnymi indywidualnych programów usamodzielnienia - Monitorowanie programów usamodzielnienia.	PCPR, GOPS, ngo
2.2 Wsparcie pełnoletnich wychowanków przebywających w pieczy zastępczej w ich procesie usamodzielnienia w tym organizacja szkoleń, kursów w ramach pozyskiwanych środków zewnętrznych oraz wspieranie w pozyskiwaniu lokali mieszkalnych.	- Organizacja kursów zawodowych, treningów kompetencji i umiejętności społecznych, - Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki oraz pomocy rzeczowej na zagospodarowanie, - Aktywizowanie i wspieranie osób usamodzielnianych. - Umożliwienie zamieszkania usamodzielnianym wychowankom w mieszkaniu chronionym , - Wspieranie w staraniach o mieszkania socjalne dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej instytucjonalnej i rodzinnej, - pozyskiwanie środków unijnych na rozwój pieczy i usamodzielnianie wychowanków pieczy zastępczej.	PCPR, Gminy, PUP, ngo działające na rzecz wsparcia dzieci i młodzieży
3. Cel główny : Współpraca z lokalnymi instytucjami publicznymi wspierającymi rodziną biologiczną w zakresie działań mających na celu umożliwienie powrotu dziecka do rodziny.		
3.1 Współpraca z jednostkami organizacyjnymi	Organizacja posiedzeń zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka i dokonywanie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy	PCPR, OPS

pomocy społecznej szczebla gminnego, w szczególności z asystentami rodziny	zastępczej.	
3.2 Tworzenie warunków umożliwiających dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej kontakty z rodzicami biologicznymi	- Organizowanie spotkań oraz podejmowanie współpracy z instytucjami publicznymi w celu powrotu dziecka do środowiska rodzinnego, - Motywowanie rodzin zastępczych i biologicznych do nawiązania i utrzymywania kontaktów dla dobra dziecka.	GOPS, PCPR, SĄD, szkoły

VII. REZULTATY PROGRAMU:

1. Budowa kompleksowego systemu wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej (szkolenia, grupy wsparcia, poradnictwo).
2. Zwiększenie liczby rodzinnych form pieczy zastępczej: zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.
3. Zwiększenie dostępności informacji na temat rodzicielskiej pieczy zastępczej.
4. Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym poprzez kontynuowanie nauki, uzyskiwanie kwalifikacji społecznych, zawodowych, podejmowanie pracy oraz pomoc w uzyskaniu lokalu mieszkalnego.
5. Utworzenie mieszkań chronionych dla opuszczających pieczę zastępczą wychowanków.
6. Stała współpraca z lokalnymi instytucjami publicznymi w zakresie działań mających na celu umożliwienie powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki na realizację Programu mogą pochodzić z:

- budżetu powiatu,
- budżetów gmin
- budżetu państwa,
- państwowych funduszy celowych,
- funduszy unijnych,

- środków finansowych organizacji pozarządowych,
- innych źródeł.

IX. SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU

Monitorowanie programu będzie polegało na bieżącej analizie i interpretacji danych, możliwej do zaobserwowania w dokonywanych sprawozdaniach rocznych i okresowych z prowadzonej działalności. Program ten jest dokumentem otwartym i może podlegać okresowej weryfikacji i modyfikacji. Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest zobowiązany corocznie przedstawiać informację z realizacji Programu Radzie i Zarządowi Powiatu Trzebnickiego.

X. WNIOSKI KOŃCOWE

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023 jest spójny z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2022, stanowiąc integralną część Strategii. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej. Ponadto Program będzie realizowany i modyfikowany zgodnie z aktualnymi potrzebami społeczności lokalnej. Ogólne cele znajdują odzwierciedlenie w przepisach krajowych regulujących funkcjonowanie pieczy zastępczej w Polsce i służą rozwojowi systemu pieczy zastępczej w Powiecie Trzebnickim.